Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ
«_04_» _липня_ 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історико-компаративні імплікації

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ

Європейські контексти української літератури

для студентів

спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.01. Українська мова і література
освітньої програми 035.01.01 Українська мова та література

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Київ – 2024

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307066
Програма № 3253/24
Начальник відділу моніторингу якості освіти
(підпис) (прізвище, ініціали)
«01» липня 2024 р

Розробник:
Бровко Олена Олександрівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Викладач:
Бровко Олена Олександрівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні
кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від 17 січня 2024 р. №1

Завідувач кафедри _____ (Олена БРОВКО)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми
035.01.01 Українська мова та література

___.___.2024 р.

Гарант освітньо-наукової програми _____ (Михайло ВІНТОНІВ)

Робочу програму перевірено

01.02.2024 р.

Заступник декана _____ (Світлана ГОРОБЕЦЬ)

Пролонговано:
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ___ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ___ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ___ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ___ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		
«Історико-компаративні імплікації»			
Вид дисципліни	обов’язкова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	7/210		
Курс	1-2		
Семестр	1–3		
Кількість змістових модулів з розподілом	2		
Обсяг кредитів	7		
Обсяг годин, зокрема:	210		
Аудиторні	56		
Модульний контроль	14		
Семестровий контроль	30		
Самостійна робота	110		
Форма семестрового контролю	залік, екзамен		
Змістовий модуль «Європейські контексти української літератури»			
Курс	1		
Семестр		2	
Кількість змістових модулів з розподілом		2	
Обсяг кредитів		2	
Обсяг годин, зокрема:		60	
Аудиторні		16	
Модульний контроль		4	
Семестровий контроль		15	
Самостійна робота		25	
Форма семестрового контролю		----	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: сформувати у здобувачів систему знань про літературну компаративістику, способи наукового трактування природи, генези та функцій літературного канону, зокрема національного; поглибити розуміння специфіки розвитку української літератури в європейському котексті; сприяти формуванню уявлень про цілісність літературного процесу, літературного розвитку, мистецького простору й картини світу в цілому, що відображено засобами художнього слова.

Завдання: розвинути компетентності (ЗК 1–5, 7, 9, ФК 2–4, 7, 11), зокрема:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях вітчизняного і зарубіжного літературознавства.
- Здатність критично осмислювати історичні надбання і сучасні досягнення філологічної науки
- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі досліджень з української філології.
- Здатність до створення, редагування, реферування і систематизації текстів усіх типів, зокрема перекладних.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Після опанування дисципліни студент має досягнути таких програмних результатів навчання (ПРН-З-1, 2, 3, ПРН-У-2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, ПРН-С-1, 2, 3, 4):

- Демонструвати знання в галузі гуманітарних наук, застосовувати їхні методи в різних видах професіної діяльності.
- Виявляти знання і розуміння мовознавчих та літературознавчих дисциплін у синхронії та діахронії.
- Демонструвати знання з типології стилів і жанрів, традиційних сюжетів, образів і мотивів, розуміння природи і сутності національних традицій у галузі літератури і мистецтва.
- Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
- Характеризувати теоретичні засади та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.
- Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.
- Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.
- Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.
- Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв’язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.
- Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
- Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

4. СТРУКТУРАЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Історико-компаративні імплікації: Європейські контексти української літератури”

Тематичний план для **денної** форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль І. Становлення компаративістики як науки									
1.	Вступ. Предмет і основні завдання компаративістики. Передісторія літературної компаративістики. Питання історіографії.	8	4	2		2		4	
2.	Генетико-контактний підхід до вивчення літератури	10	2			2		8	
3.	Типологічні спільності в розвитку літератур. Типологія жанрів і стилів: специфіка наукових досліджень.	10	2	2				8	
Модульна контрольна робота		2							2
Разом		**30**	**8**	**4**		**4**		20	**2**
Змістовий модуль ІІ. Проблематика компаративних студій: європейські контексти									
4.	Рецепція як синтетична форма генетично-контактних зв’язків.	8	4	2		2		2	
5.	Переклад як форма літературних взаємин.	6	2			2		2	
6.	Традиційні сюжети та образи в загальнокультурному універсумі. Тематичний рівень компаративістики.	4	2			2		1	
Модульна контрольна робота		2							2
Семестровий контроль		15							15
Залік									
Разом		**30**	**8**	**2**		**6**		**5**	**17**
Разом за два модулі		**60**	**16**	**6**		**10**		**25**	**19**

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Становлення компаративістики як науки.

Тема 1. Вступ. Предмет і основні завдання компаративістики.
Передісторія літературної компаративістики. Питання історіографії.

Тема 2. Генетико-контактний підхід до вивчення літератури

Тема 3. Типологічні спільності в розвитку літератур. Історичні етапи зіставного методу. Методика паралельного зіставлення. Аналогія, контраст. Контекстуальний аналіз. Типологія літературних епох. Типологія жанрів і стилів: специфіка наукових досліджень.

Семінар 1. Передісторія літературної компаративістики. Питання історіографії

Семінар 2. Генетико-контактний підхід до вивчення літератури

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
Особливості компаративних студій: європейські контексти

Тема 4. Рецепція як синтетична форма генетично-контактних зв'язків. Еміграція як чинник налагодження міжкультурних контактів і взаємопізнання. Різновиди зовнішніх контактів митців.
Тема 5.Переклад як форма літературних взаємин. Поняття буквального перекладу, підрядника, вільного перекладу, художнього перекладу, адаптації, переспіву.
Тема 6. Традиційні сюжети та образи в загальнокультурному універсумі. Тематичний рівень компаративістики. Культурно-історична тематика, авторська тематика, "вічна" тематика.
Семінар 3.Еміграція як чинник налагодження міжкультурних контактів і взаємопізнання
Семінар 4. Переклад як форма літературних взаємин
Семінар 5. Традиційні сюжети та образи в загальнокультурному універсумі.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Участь у лекціях (інтерактивне тестування, дискусії, виїзні заняття)	1	4	**4**
2	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	4	**4**
3	Виконання завдань для самостійної роботи (домашнього завдання до тем семінарських занять – написання есе, добір джерел, укладання таблиць, підготовка питань до дискусії, опрацювання фахових видань)	5	4	**20**
4	Робота на семінарському занятті	10	5	**50**
5	Модульна контрольна робота	25	2	**50**
			максимальна кількість балів 128	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Теми 1–3

Порядок виконання
Завдання 1.
Визначтеся з власною позицією щодо специфіки і наукової перспективи компаративних досліджень. Сформулюйте 4–6 тез на підтвердження вашої позиції (за необхідності покликайтеся на тези, сформульовані науковцями, чиї праці ви опрацювали; добре, якщо це будуть не тільки вітчизняні дослідники).
Вимоги до оформлення
Оформте ваші тези на одному слайді презентації та надішліть у системі е-навчання.
Приготуйтеся захищати свою позицію під час модульного контролю.
Критерії оцінювання
1. Максимальна оцінка роботи – 5 балів. Оцінюватимуться чіткість та логічна впорядкованість аргументів.

2. Максимальна оцінка презентації-захисту – 25 балів (у межах модульного контролю). Оцінюватимуться продемонстровані риторичні навички, взаємодія з аудиторією, відповіді на питання.

Завдання 2.

Законспектуйте одну статтю зі збірника (на вибір): Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи : антологія / ред. Д. Наливайко. Київ: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2009. 487 с.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка роботи – 5 балів. Оцінюватимуться чіткість та логічна впорядкованість аргументів.

Теми 4-6.

Порядок виконання

Завдання 1.

Напишіть есей на одну із запропонованих тем (основні вимоги до есе див.: Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка. К., 1997 – стаття „Есе")

1. Міфологема Світового Дерева у фольклорі та літературі
2. Античні образи та сюжети в українській літературі
3. Образ Дон Жуана в художній літературі
4. Образ Фауста й Мефістофеля в художній літературі
5. Образ Дон Кіхота у світовій культурі
6. Трансформація фольклорних жанрів у сучасній літературі („Втеча трьох братів з Азова" і „Дума про братів неазовських" Л. Костенко)
7. Компаративні зацікавлення І. Франка („Влада землі в сучасному романі", „Варлаам і Йоасаф. Старохристиянський духовний роман і його літературна історія" та ін.)
8. Сонети В. Шекспіра в перекладах Д. Павличка
9. „Осіння пісня" П. Верлена: українські версії
10. Зіставний аналіз „Тюремних сонетів" І. Франка і „Ґратованих сонетів" І. Світличного
11. Зіставний аналіз монологу Гамлета („Гамлет" В. Шекспіра) в українських перекладах
12. Німецькомовна творчість Ю. Федьковича
13. Німецькомовна творчість О. Кобилянської
14. Німецькомовна творчість Є. Маланюка
15. Перекладацька діяльність англійських (німецьких, французьких) та українських авторів (на вибір здобувача)
16. Ремінісценції в романі Дж. Джойса „Улісс"
17. Міжмистецький переклад: екранізації творів І. Франка
18. Рецепція повісті М. Коцюбинського „Тіні забутих предків" в літературі та кіномистецтві
19. Жанр кіноповісті у творчості О. Довженка
20. Кіноцентричність української епіки 20-х рр. XX ст. (Ю. Яновський, Л. Скрипник).

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка роботи – 5 балів. Оцінюватимуться чіткість, самстійність і аргументованість тверджень.

Завдання 2. Підготуйте п"ять питань до дискусії за проблематикою самостійно написаного есею.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка роботи – 5 балів. Оцінюватимуться чіткість, самстійність і аргументованість тверджень.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль 1

Захистіть свої тези з тем 1–3.

Критерії оцінювання

Максимальна оцінка – 25 балів. Оцінюватимуться продемонстровані риторичні навички, взаємодія з аудиторією, відповіді на питання.

Модульний контроль 2

Здійснюється у формі тестування в ЕНК

Критерії оцінювання

Максимальна оцінка – 25 балів (25 питань оцінюються по 1 балу).

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку за сумою балів.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	100–90 балів	**Відмінно** – відмінний рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82–89 балів	**Дуже добре** – достатньо високий рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75–81 балів	**Добре** – в цілому добрий рівень знань / умінь / навичок з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	**Задовільно** – посередній рівень знань / умінь / навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60–68 балів	**Достатньо** – мінімально можливий допустимий рівень знань / умінь / навичок
FX	35–59 балів	**Незадовільно з можливістю повторного складання** – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1–34 балів	**Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу** – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ
“Історико-компаративні імплікації:
ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ
“Європейські контексти української літератури”

Разом: **60 год**.: лекції – 6 год., семінарські заняття – 10 год.,
самостійна робота – 25 год., модульний контроль – 4 год., семестровий контроль – 15 год.

<table>
<tr><td>Тиждень</td><td>I</td><td>II</td><td>III</td><td>IV</td><td>V</td><td>VI</td><td>VII</td></tr>
<tr><td>Модулі</td><td colspan="3">Змістовий модуль I</td><td colspan="4">Змістовий модуль II</td></tr>
<tr><td>Назва модуля</td><td colspan="3">Становлення компаративістики як науки</td><td colspan="4">Проблематика компаративних студій: європейські контексти</td></tr>
<tr><td>Кількість балів за модуль</td><td colspan="3">59 балів</td><td colspan="4">69 балів</td></tr>
<tr><td>Бали участь у лекціях та семінарських заняттях</td><td colspan="3">4 бали</td><td colspan="4">4 бали</td></tr>
<tr><td>Теми лекцій</td><td colspan="2">Лекція 1. Вступ. Предмет і основні завдання компаративістики.</td><td>Лекція 2. Типологічні спільності в розвитку літератур.</td><td colspan="4">Лекція 3. Рецепція як синтетична форма генетично-контактних зв’язків.</td></tr>
<tr><td>Теми семінарських занять</td><td colspan="2">Семінар 1. Передісторія літературної компаративістики. Питання історіографії (10 балів)</td><td>Семінар 2. Генетико-контактний підхід до вивчення літератури (10 балів)</td><td>Семінар 3. Еміграція як чинник налагодження міжкультурних контактів і взаємопізнання. (10 балів)</td><td colspan="2">Семінар 4. Переклад як форма літературних взаємин. (10 балів)</td><td>Семінар 5. Традиційні сюжети та образи в загальнокультурному універсумі. (10 балів)</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td><td>Табл. 6.1 опрацювання рекомендованої літератури, підготовка тез (5 балів)</td><td colspan="2">Табл. 6.1
добір джерел, написання есею (5 балів)</td><td>Табл. 6.1 опрацювання рекомендованої літератури - конспект (5 балів)</td><td colspan="3">Табл. 6.1
добір джерел, підготовка питань до дискусії (5 балів)</td></tr>
<tr><td>Види поточного контролю</td><td colspan="3">Модульна контрольна робота 1 (25 балів)</td><td colspan="4">Модульна контрольна робота 2 (25 балів)</td></tr>
<tr><td>ПК</td><td colspan="7"></td></tr>
</table>

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Бровко О. О. Основи компаративістики: навч.-метод. посіб. для орг. самостійної роботи й підготов. до модульної роботи студ. спец. „Українська мова і література”, „Українська мова і література. Мова і література (англійська)”. Луганськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2012 215 с.
2. Будний В. Порівняльне літературознавство : підручник для студ. вищих навч. закл. / Будний Василь Володимирович, Ільницький Микола Миколайович. Київ: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2008. 430 с.
3. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. Киїа: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2006. 347 с.
4. Основи літературної компаративістики : метод. вказівки, план-проспект курсу, плани практ. занять для студ. V курсу / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філол., Каф. теорії л-ри та компаративістики ; [упоряд.: проф. Л. В. Грицик, О. Г. Астаф’єв]. Київ : Київський університет, 2007. 55 с.
5. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи : антологія / ред. Д. Наливайко. Київ: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. 487 с.

Допоміжні

6. Андрусів С. Модус національної ідентичності. Львівський текст ХХ ст. Львів, 2000.
7. Бровко О. Методологія та інтерпретаційні моделі української літератури у працях Магдалени Ласло-Куюк *Наук. вісник Міжнародного гуманітарного ун-ту*. 2021 (46). с. 22-36.
8. Бровко О. Новела в структурі української прози : модифікації та функції : монографія ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. Луганськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2011. 400 с.
9. Гальчук О. Англійський і американський неоромантизм у постатях і текстах: Навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2023. 163 с.
10. Гальчук О. Тексти по колу: пізнати Себе в Іншому: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 268 с.
11. Компаративістика: методичні вказівки та завдання до курсу для студентів 1-го курсу денної форми навчання філологічного факультету другого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.01 – українська мова та література / Н. К. Коробкова; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2022. 60 с.
12. Ласло-Куцюк М. Велика традиція. Українська класична література в європейському контексті. Бухарест, 1979.
13. Лімборський І.В. Європейське та українське Просвітництво: незавершений проект? Реінтерпретація канону: спроба компаративного аналізу літературних парадигм. Черкаси, 2006. 364 с.
14. Літературна компаративістика. Вип. IV.: Імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. Ч. І. – ІІ. Київ: ВД „Стилос”, 2011. 449 с.
15. Наливайко Д. Україна очима Заходу. 2-ге вид., доп. Київ: Грамота, 2008. 782 с.
16. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму: монографія. Вид. 2-ге, доп. і переробл. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002. 392 с.
17. Традиційні сюжети та образи: моногр. / автор проекту й упоряд.: А.Р.Волков. Чернівці: Місто, 2004. 442 с.
18. Ушкалов Л. Григорій Сковорода: Семінарій. Харків : Майдан, 2004.776 с.
19. Antologia zagranicznej Komparatystyki literackiej / Pod red. Janaszek-Ivanickovej. Warszawa, 1997. S. 202-231.

Електронні інформаційні ресурси

1. http://dspace.nbuv.gov.ua/ Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України
2 https://il-journal.com/index.php/journal/issue/view/212 «Слово і час» – науково-теоретичний журнал академічного літературознавства.
3.https://pen.org.ua Український осередок Міжнародного ПЕН-клубу.